

VENDIM
Nr.36, datë 29.12.2005

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalice, në datë 10.06.2005 dhe 15.07.2005, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.32 Akti që i përket:

KËRKUES: ALFRED, ERNEST KAZANXHI; KRISAVGJI REKA, përfaqësuar nga avokatët Vangjel Muzina e Ilia Kona, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. BASHKIA DURRËS, përfaqësuar nga avokatja e shtetit Flutura Guri, me autorizim.
2. MUHARREM, MYZEJEN, SHPRESA, ERMIRA ÇELKUPA E MERITA ALIKAJ, përfaqësuar nga avokat Fatmir Braka, me prokurë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr.1567, datë 27.11.2001 të Gjykatës së Rrethit Durrës; nr.241, datë 29.04.2002 të Gjykatës së Apelit Durrës dhe nr.313, datë 05.02.2003 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhoma e këshillimit).

Kërkuesit kanë parashtruar këto shkaqe për shfuqizimin si antikushtetuese të këtyre vendimeve:

- Gjykatat kanë cenuar parimet e paanësisë dhe të gjykatës kompetente si elemente të procesit të rregullt ligjor;

- Është bashkuar një gjykim themeli me një gjykim të bërë në bazë ankimi (rekursi), duke i vënë palët në pozita të pafavorshme;

- Në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, kanë parashtruar vetëm shkaqe për të cilat neni 472 i Kodit të Procedurës Civile parashikon kompetencën e atij organi për shqyrtim;

- Vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhoma e këshillimit), për mospranimin e rekursit, është marrë pa praninë e tyre, në një kohë, që e drejta për të qenë të pranishëm në gjykimin e çështjes përbën “themelin e së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor”.

Subjektet e interesuara kanë parashtruar:

Bashkia Durrës (Avokatura e Shtetit)

- Gjykata e Apelit Durrës i ka mohuar të drejtën e mbrojtjes, sepse nuk i ka njoftuar për ditën dhe orën e gjykimit;

- Të dyja palëve u mungon legjitimitimi aktiv në ngritjen e padisë, pasi ato nuk kanë pronë dhe nuk kanë interes të ligjshëm, siç parashikon neni 32 i Kodit të Procedurës Civile.

Trashëgimtarët Çelkupa

- Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, duke shqyrtuar çështjen në dhomën e këshillimit, pa praninë e palëve, ka vepruar konform kërkesave të nenit 480 të Kodit të Procedurës Civile;

- Pretendimet e kërkuesve kanë të bëjnë me mënyrën e zgjidhjes së çështjes dhe jo me respektimin e parimeve themelore të procesit nga gjykatat e sistemit gjyqësor. Si rrjedhojë, shqyrtimi i këtyre pretendimeve nuk është në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese;

- Nuk mund të pranohet shkelja e parimit të gjykatës kompetente me interpretime për mënyrën e hedhjes së shortit dhe të caktimit të gjyqtarit që do të gjykojë çështjen.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Kujtim Puto, përfaqësuesit e kërkuësve që u shprehën për pranimin e kërkesës, përfaqësuesen e Avokaturës së Shtetit që kërkoi shfuqizimin e vendimeve të gjykatës së apelit e të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, përfaqësuesin e familjes Çelkupa që kërkoi rrëzimin e kërkesës dhe bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr.1567, datë 27.11.2001, ka vendosur pranimin e kërkesës së subjekteve të interesuara, trashëgimtarëve Çelkupa, rishikimin e vendimit nr.3627, datë 28.10.1996 të Gjykatës së Rrethit Durrës dhe rrëzimin e padisë së kërkuësve, trashëgimtarëve Kazanxhi, për anulimin e vendimit të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, me të cilin u ishte kthyer subjekteve të interesuara sipërfaqja 1200 m². Po me këtë vendim, gjykata e rrethit ka pranuar gjithashtu padinë e subjekteve të interesuara dhe ka anuluar pjesërisht vendimin nr.100, datë 15.10.1993 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, me të cilin u kthehej kërkuësve, sipërfaqja prej 1200 m².

Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr.241, datë 29.04.2002, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të mësipërm, ndërsa Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (dhoma e këshillimit), me vendimin nr.313, datë 5.02.2003, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuësit dhe Avokatura e Shtetit.

Kërkuësit kanë ngritur disa pretendime për shfuqizimin si antikushtetuese të vendimeve gjyqësore, por në çështjen në shqyrtim Gjykata Kushtetuese do të përqendrohet tek ato probleme që kanë të bëjnë me cenimin e parimeve kushtetuese që lidhen me të drejtën për një proces të rregullt gjyqësor. Në këtë këndvështrim, ka rëndësi të veçantë të analizohet pretendimi për cenimin e parimit të paanësisë si një nga garancitë e "gjykimit të drejtë" që mundëson krijimin e besimit që gjykatat duhet të gëzojnë në një shoqëri demokratike.

Paanësia vlerësohet si raport midis përpjekjes për të përcaktuar atë që gjyqtari mendon në ndërgjegjen e tij të brendshme në rrethanat e ndërhyrjeve e presionit, dhe përpjekjes objektive për të ballafaquar veprimet e gjyqtarit me funksionin e tij dhe madje me dukjen e tij, me qëllim që të ofrojë garancitë e mjaftueshme duke përjashtuar çdo dyshim të ligjshëm.

Në çështjen në gjykim, konstatohet se gjyqtarët e Gjykatës së Apelit Durrës nuk u kanë ofruar palëve garancitë e nevojshme që do t'u largonte atyre shqetësimin për njëanshmërinë e gjykatës. Përkundrazi, disa nga gjyqtarët e asaj gjykate, jo vetëm kanë kërkuar të largohen nga gjykimi, por kanë kryer edhe veprime që kanë vënë në dyshim paanësinë e tyre. Kështu, në seancën e datës 12.03.2002, gjyqtarët e çështjes nuk janë paraqitur në gjykim, dhe megjithëse sekretarja e seancës u deklaroi palëve se gjyqtarët e asaj gjykate janë tërhequr nga gjykimi e se çështja do të gjykohej nga gjyqtarët e Gjykatës së Apelit Korçë, në seancën e datës 18.03.2002, u riparaqit në përbërjen e trupit gjykues ish-relatori i çështjes. Jo vetëm kaq, por në seancat në vazhdim u bënë publike edhe dorëheqjet e dy gjyqtarëve të ardhur nga Gjykata e Apelit Korçë, të cilat, ndonëse nuk u pranuan nga kryetari i gjykatës, përforcuan më tej shqetësimin e kërkuësve për mungesën e paanësisë së gjykatës, për shkak të ndërhyrjeve e presioneve.

Gjykata e apelit, në seancën e datës 18.03.2002, nuk vlerësoi shqetësimin e përligjur të kërkuësve dhe refuzoi kërkesën e avokatit të tyre për përjashtimin e ish-relatorit të çështjes. Justifikimi i rrëzimit të kësaj kërkeje me shkaqet e nenit 75 të Kodit të Procedurës Civile nuk harmonizohet me detyrimin që kanë gjykatat për respektimin e parimeve kushtetuese të procesit të rregullt e të paanësisë. E drejta për t'u gjykuar përpara një gjykate të paanëshme kërkon që drejtësia jo vetëm të bëhet, por ajo duhet të shikohet që bëhet. Gjykata e Apelit Durrës, nuk u shpjegoi palëve arsyet e riparaqitjes në trupin gjykues të ish-relatorit të çështjes. Ajo gjithashtu nuk pranoi të verifikonte pretendimet e kërkuësve për pozicionimin paraprak të gjyqtarëve në favor të palës tjetër. Ndryshimi i relatorit nuk ishte i mjaftueshëm për t'i bindur palët për objektivitetin e gjyqtarëve përderisa ai merrte pjesë përsëri si anëtar i trupit gjykues me të drejtë vote. Këto janë disa nga arsyet që avokatët e kërkuësve kundërshtuan menjëherë pjesëmarrjen e tij dhe kur kjo kërkesë nuk u pranoi, ata të bindur për anësinë e gjykatës, kundërshtuan gjithë përbërjen e trupit gjykues. Të gjitha seancat e tjera u karakterizuan nga një frymë mosbesimi në paanësinë e gjykatës, nxitur nga vetë qëndrimet e

gjyqtarëve.

Duke u nisur nga sa më sipër, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se është cenuar parimi i paanësisë që garanton rendin e së drejtës dhe që mundëson krijimin e besimit ndaj gjykatës. Janë vetë qëndrimet e gjykatës që krijuan të kërkuarit, të paditur në gjykim, dyshimin e përligjur se gjyqtarët nuk i rezistojnë dot ndërhyrjeve e presioneve dhe si rrjedhojë, nuk përmbushnin garancitë kushtetuese për të qenë të paanshëm në gjykim.

Kërkuarit, pretenduan gjithashtu se në çështjen në gjykim është cenuar parimi i gjykatës kompetente duke e arsyetuar këtë me mosrespektimin e rregullave për hedhjen e shortit.

Zbatimi i rregullave për hedhjen e shortit është garanci për një proces të rregullt gjyqësor, por në gjykim kërkuarit nuk mundën të provojnë që trupi gjykues u formua pa u zbatuar rregullat e Kodit të Procedurës Civile. Cenimi i këtij parimi nuk mund të konsiderohet si i vërtetuar vetëm nga deklaratimet e kërkuarëve se përbërja e trupit gjykues dhe mënyra e zgjedhjes së çështjes janë vendosur me makinacione qysh para gjykimit.

Gjykata Kushtetuese nuk konstatoi gjithashtu as cenim të parimit të barazisë së palëve nëpërmjet bashkimit të çështjeve që i venë ato në pozita të pafavorshme. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin e formës së prerë nr.45, datë 21.09.1999, kishte vendosur pranimin e kërkesës së subjekteve të interesuara (familjes Çelkupa) për rishikimin e çështjes. Me këtë vendim, gjykata diskutoi për probleme që u takonin provave të reja dhe kuadrit ligjor të rishikimit, ndërsa gjatë shqyrtimit në shkallë të parë, pas pranimit për rishikim, gjykatat shqyrtuan çështjen në tërësi së bashku me padinë e subjekteve të interesuara, për anulimin e vendimit të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, dhënë në favor të kërkuarëve. Parimi i barazisë nënkupton që secila palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta për të paraqitur pretendimet e provat, që të mos ketë përparësi të një pale ndaj tjetrës dhe që secila të ketë informacionin e duhur për faktet dhe argumentet e palës kundërshtare. Në rastin në shqyrtim, nuk provohet që të ketë pasur shkelje të tilla që të përbëjnë cenim të parimit kushtetues të barazisë së palëve në proces.

Nga sa më sipër, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se duke u cenuar parimi i paanësisë si një element i procesit të rregullt gjyqësor në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, vendimi i Gjykatës së Apelit Durrës duhet shfuqizuar dhe çështja duhet dërguar për rigjykim po në atë gjykatë. Së bashku me të duhet shfuqizuar edhe vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, i cili nuk ka korrigjuar shkeljet e asaj gjykate.

Përsa i përket pretendimeve të avokates së shtetit se gjykata e apelit i ka mohuar të drejtën e mbrojtjes nga që nuk i ka njoftuar për gjykim, dhe se të dyja palëve u mungon legjitimiteti aktiv nga që nuk kanë pronë, këto nuk mund të jenë shkaqe për shfuqizimin e vendimit në Gjykatën Kushtetuese, sepse Avokatura e Shtetit nuk e ka vënë atë në lëvizje.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 72 e vijues të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Shfuqizimin si antikushtetuese të vendimeve nr.241, datë 29.04.2002 të Gjykatës së Apelit Durrës dhe nr.313, datë 05.02.2003 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhoma e këshillimit).
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Apelit Durrës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.